

2025

SIMONIEMEN LUONTOSELVITYKSEN TÄYDENNYS – LIITO-ORAVA- JA VIITASAMMAKKOKARTOITUKSET

Biologi (FM), kevytyrittäjä Niina Sankari

p. 050-328 8164

e-mail: niina.s.sankari@gmail.com

11.9.2025

Sisällys

1 JOHDANTO	1
2 LUONTOKOHTEIDEN ARVOTTAMINEN	2
3 LAJIKARTOITUKSET 2025	4
3.1 Liito-orava.....	4
3.2 Viitasammakko	5
4 SUOSITUKSET KAAVOITUSTA VARTEN	6
KIRJALLISUUS JA LÄHDEVIIITTEET	9
LIITE 1.....	10

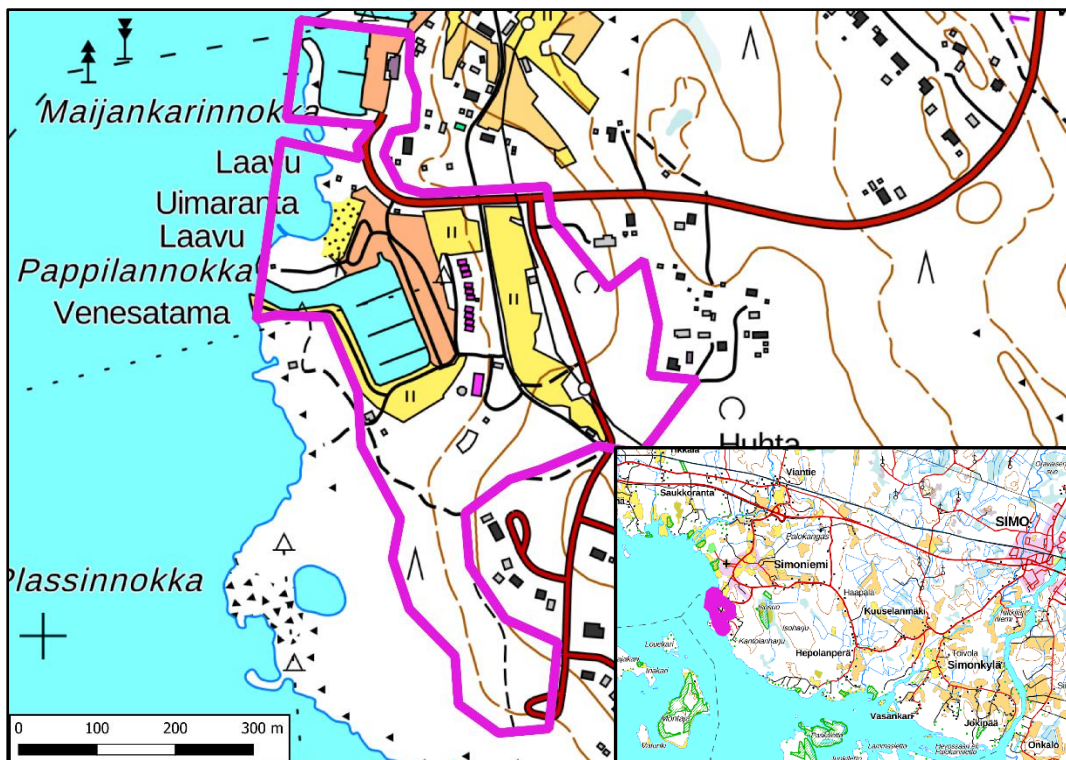
Pohjakartat: © Maanmittauslaitos 2025.

Valokuvat: Niina Sankari

Kannen valokuva: Simoniemen merenrantaa 19.5.2025 klo 00.05

1 JOHDANTO

Simon keskustasta n. 10 km länteen sijaitsevaan Simoniemeen laaditaan asemakaava kiinteistöille 751-404-8-23 ja 751-404-121-2 matkailupalveluyrityksen tarpeisiin (Kuva 1). Uusia majoitusrakennuksia on suunnitteilla alueella sijaitsevan, vuonna 1902 valmistuneen Simoniemen vanhan pappilan tuntumaan. Tarkoituksena on myös selkeyttää alueen maankäyttöä. Kaava-alueelta on laadittu luontoselvitys vuonna 2024 Luontoselvitys Kangas Oy:n toimesta. Lapin ELY-keskus on lausunnossaan 3.3.2025 edellyttänyt erillisselvityksen teettämistä viitasammakon ja liito-oravan osalta kaava-alueelta. Tämä luontoselvitys täydentää kyseisten lajien osalta vuoden 2024 Luontoselvitys Kangas Oy:n raporttia.

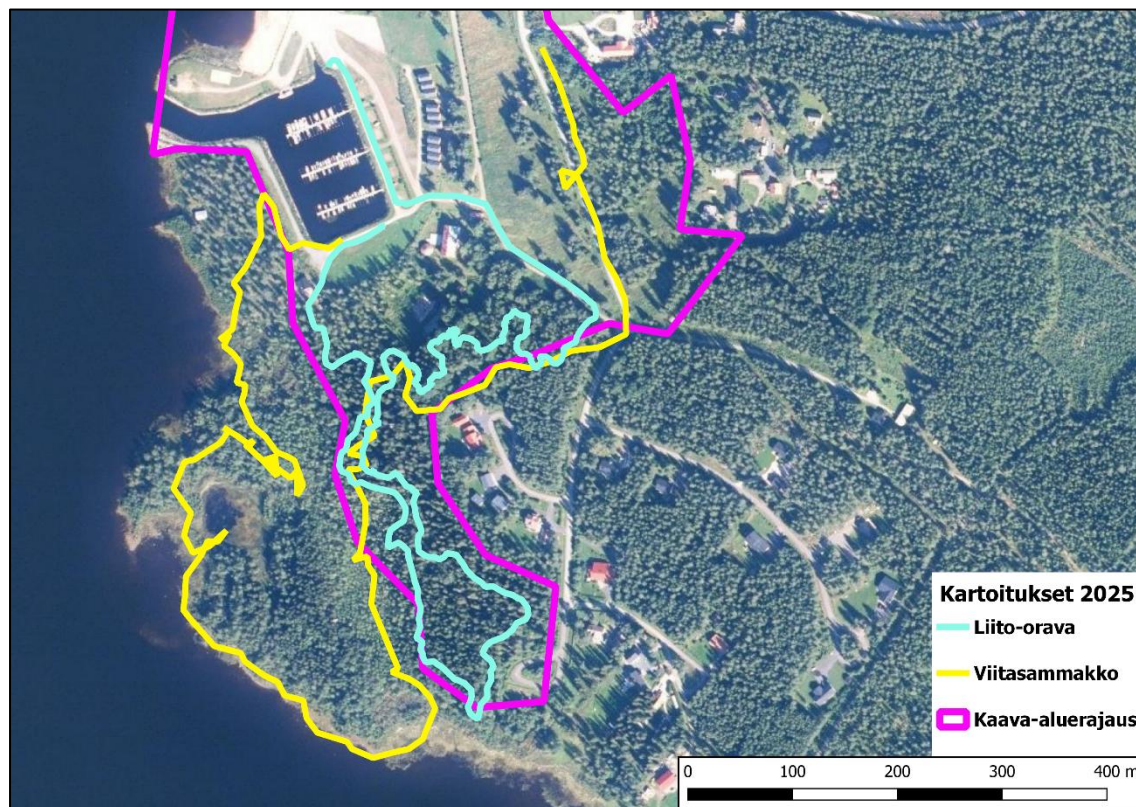
Kuva 1. Simoniemen asemakaava-alueen sijainti. Suunnittelualue on rajattu violetilla.

Maastotyöt kaavoitusalueella teki tämän lisäselvityksen laatija biologi (FM), kevytyrittäjä Niina Sankari. Liito-oravakartoitus tehtiin 21.4.2025 ja viitasammakkokartoitus 18.–19.5.2025 välisenä iltana ja yönä (Taulukko 1). Ajankohdat olivat sopivia sekä liito-oravan että viitasammakon havainnoimiselle.

Taulukko 1. Simoniemen asemakaava-alueella tehtyjen maastotöiden ajankohdat ja säätilat.

Laji	Pvm	Kellonaika	Säätila	Tuuli
Liito-orava	21.4.2025	10.40–13.20	Selkeää, +4 – +8°	5 m/s NE
Viitasammakko	18.–19.5.2025	21.25–00.25	Selkeää, +10° – +4°	1 m/s N-E

Lisäselvityksen maastokartoitukset suunnattiin asemakaava-alueen keski- ja eteläosiin sekä kaava-alueen ulkopuoliselle alueelle merenrannan tuntumaan, missä arvioitiin oleva soveltuvaa elinympäristöä viitasammakolle ja liito-oravalle. Viitasammakkoa tarkkailtiin myös venesataman alueella. Maastoreitit on esitetty kuvassa 2.

Kuva 2. Simoniemen asemakaava-alueella kuljetut viitasammakko- ja liito-oravakartoitusreitit.

2 LUONTOKOHTEIDEN ARVOTTAMINEN

Luontoarvojen arvottaminen pohjautuu vuoden 2023 Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi -oppaan ohjeistuksiin. Oppaassa arvokkaat kohteet luokitellaan neljään luokkaan.

Luokka 1: kohteet, jotka on turvattu lainsäädännöllä. Huomioitava aina suunnittelussa ja toimenpiteissä.

- luonnonsuojelualueet, Natura 2000 -alueet, suojeluun varatut alueet
- luonnonsuojelulalla 9/2023 (LSL) suojeltujen luontotyyppien rajatut esiintymät
- LSL:n tiukasti suojeltujen luontotyyppien esiintymät
- LSL:n erityisesti suojeltavien eliölajien rajatut esiintymispaikat
- vesilain (587/2011) suojeltujen luontotyyppien esiintymät
- luontodirektiivin liitteen IV a eläinlajien lisääntymis- ja levähdyspaikat sekä luontodirektiivin liitteen IV b kasvilajien esiintymispaikat
- luontodirektiivin liitteen II eliölajien rajatut esiintymispaikat
- lintudirektiivin liitteen I lajien ja niitä vastaavien muuttolintujen rajatut esiintymispaikat
- LSL 73 §:n suurten petolintujen toistuvasti käytössä ja selvästi nähtävissä olevat pesäpuut
- luontodirektiivin liitteen IV a lajien tärkeät kulkuyhteydet ja siirtymäreitit (esim. liito-orava, lepakot)
- LSL 95 §:n luonnonmuistomerkit.

Luokka 2: luonnon monimuotoisuudelle erityisen tärkeät kohteet. Pääosa luokan 2 kohteista on aina huomioitava suunnittelussa ja toimenpiteissä:

- valtakunnallisesti arvokkaat luontokohteet
- ekologisten verkostojen kannalta erittäin tärkeät kohteet
- luontotyyppi- ja lajiesiintymien muodostamat *merkittävät kokonaisuudet*
- uhanalaisten luontotyyppien ja uhanalaisten lajien *merkittävät* esiintymät
- luontodirektiivin liitteen I luontotyyppien *merkittävät* esiintymät
- lintudirektiivin liitteen I lajeille ja niitä vastaaville muuttolinnuille erittäin tärkeät kohteet

Näiden lisäksi luokkaan 2 kuuluu maakuntatasolla sekä yksityiskohtaisemman suunnittelun tasolla huomioitavia kohteita:

- maakunnallisesti arvokkaat, rajatut luontokohteet
- LSL:lla suojeltujen luontotyyppien rajaamattomat *merkittävät* esiintymät
- luontodirektiivin liitteen II lajien rajaamattomat *merkittävät* esiintymispaikat
- lepakoille tärkeät saalistusalueet

Luokka 3: monimuotoisuutta turvaavat kohteet ovat luonnon monimuotoisuuden ja ekologisen verkoston kannalta tärkeitä. Rajanveto luokkien 2 ja 3 välillä edellyttää tapauskohtaista ekologisen verkoston tarkasteluun pohjautuvaa harkintaa. **Luokkaan 3 kuuluvia, aina huomioitavia kohteita ovat:**

- ekologisen verkoston kannalta tärkeät kohteet
- luontotyyppi- ja lajiesiintymien muodostamat *muut kuin merkittävät kokonaisuudet*

Näiden lisäksi luokkaan 3 kuuluu maakuntatasolla sekä yksityiskohtaisemman suunnittelun tasolla huomioitavia kohteita:

- maakunnalle ominaisten luontotyyppien merkittävät esiintymät
- maakunnan vastuulajien merkittävät esiintymät
- uhanalaisten luontotyyppien ja eliölajien *muut kuin merkittävät* esiintymät
- luontodirektiivin liitteen I luontotyyppien *muut kuin merkittävät* esiintymät
- luontodirektiivin liitteen II lajien muut kuin merkittävät esiintymät
- paikallisesti arvokkaat, rajatut luontokohteet
- lintudirektiivin liitteen I lajeille ja niitä vastaaville muuttolinnuille tärkeät kohteet (pesimä-, levähdys-, ruokailu-, talvehtimis- ja sulkimisalueet sekä metson ja teeren soidinpaikat)

Luokka 4: monimuotoisuutta tukevat kohteet. Näillä kohteilla esiintyy erilaisia monimuotoisuutta tukevia luonnonarvoja, ja tällaiset kohteet ovat **usein paikallisesti tärkeitä**. Niiden huomioimisessa tarvitaan muita luokkia enemmän tapauskohtaista soveltamista. **Luokan 4 kohteet huomioidaan lähinnä yksityiskohtaisessa suunnittelussa:**

- silmälläpidettävien luontotyyppien ja lajien esiintymät
- alueellisesti uhanalaisten luontotyyppien ja lajien esiintymät
- kohteet, joilla esiintyy yksittäisiä huomionarvoisia, pienpiirteisiä luonnonarvoja
- lajistollisesti arvokkaat uusympäristöt
- muut monimuotoisuutta tukevat kohteet

Luontoselvitysoppaan mukaan tämän luokittelun ulkopuolelle jää ns. **tavanomainen luonto**, jolla ei katsota olevan erityistä arvoa luonnon monimuotoisuudelle tai ekologisille yhteyksille. Tavanomainen luonto voi kuitenkin olla arvokas esim. virkistysalueena, jolloin se voidaan huomioida yksityiskohtaisessa suunnittelussa.

3 LAJIKARTOITUKSET 2025

3.1 Liito-orava

Liito-oravan esiintyminen voidaan keväällä varmistaa kellertävistä papanamaisista ulosteista. Papanoita löytyy yleensä runsaimmin talven aikana käytettyjen kolopuiden alta tai ruokailuun tai kulkureitteinä käytettyjen puiden alta. Simoniemen asemakaavoitusalueella ei havaittu huhtikuisella kartoitusretkellä merkkejä liito-oravan esiintymisestä. Haapavaltainen, lehtoinen metsäkuvio tutkittiin tarkasti kiertäen suurten haapojen tyvet. Lisäksi kuljettiin kuusivaltaisella tuoreella kankaalla havainnoiden reitin varrella suurten kuusten, koivujen ja sekä paikalle aikoinaan istutettujen siperianpihtojen tyviä. Lunta oli vielä joitakin senttimetrejä, mutta kookkaiden puiden tyvet olivat lumettomia (Kuva 3). Haavikossa maassa oli runsas kerros syksyllä kasautunutta haavanlehtikariketta.

Kuva 3. Simoniemen vanhan pappilan eteläpuolella sijaitseva haapavaltainen lehtokuvio 21.4.2025. Lunta on puiden alla harvoina ja pienialaisina laikkuina, eikä uutta kasvillisuutta ole vielä nousemassa runsaan lehtikarikkeen alta.

Lehtomaisessa haavikossa ja sen läheisyydessä tuoreella kankaalla nähtiin useita tuoreita pyyn ja oravan uloste- ja kuusessa oravan pesä. Näin ollen myös liito-oravan ulosteet olisivat olleet havaittavissa, jos niitä olisi ollut. Kaavoitusalueella tarkasteltiin mahdollisia merkkejä liito-oravasta myös toukokuisen viitasammakokartoituksen yhteydessä. Myöskään tällä maastokäynnillä ei löytynyt viitteitä liito-oravasta.

3.2 Viitasammakko

Kolme viitasammakkokoirasta havaittiin 18.5.2025 soidinäänessä kaavoitusalueen länsipuolella olevan pyöreän, maankohoamisen myötä syntyneen kluuvifladan rannalla ja vesirajalla (Kuvat 4 ja 5). Kosteikko ei ole enää flada, ei myöskään vielä makeavetinen kluuvi, vaan näiden välivaihe. Viitasammakoiden soidin oli käynnissä puolen yön molemmin puolin, eikä reitin varrella kuultu soidinääniä muualla kuin kuvaan 4 merkityn esiintymispisteen kohdalla. Viitasammakoiden kanssa samanaikaisesti äänessä oli muutama ruskosammakkokoiras. Jostain kauempaa lännen suunnalta, mahdollisesti Louekarin, Pihlajakarin tai Montajan saarelta kuului teeren soidinääniä.

Kuva 4. Viitasammakoiden soidin Simoniemen asemakaava-alueen länsipuolisella kluuvifladalla.

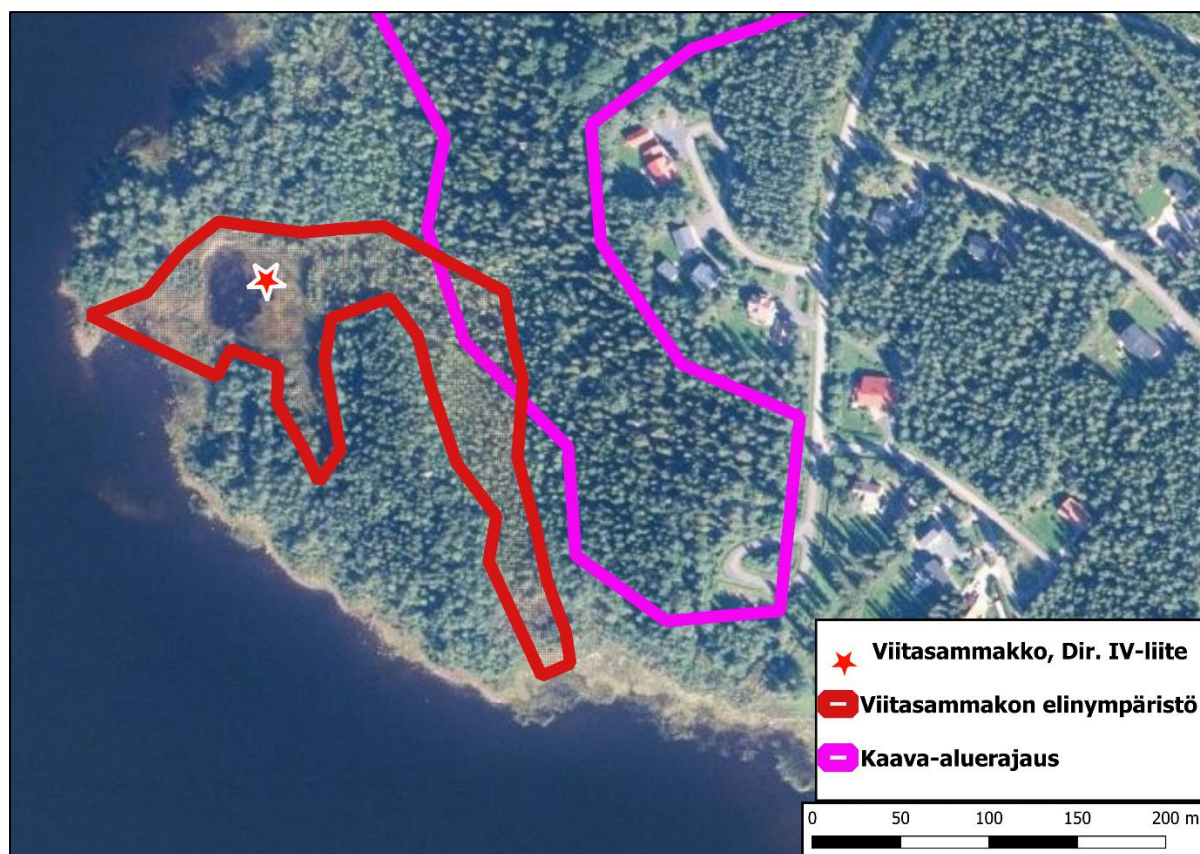

Kuva 5. Kluuviflada valokuvattuna lounaisreunalta itään päin, kohti viitasammakoiden soidinpaikkaa 18.5.2025 klo 00.05

Viitasammakoiden soidin alkoi keväällä 2025 Lajitietokeskuksen Laji.fi -tietokantaan tallennettujen havaintojen perusteella maan eteläosissa jo huhtikuun alkupuolella. Oulun korkeudella ensimmäiset havainnot on tehty toukokuun 9. päivän tienoilla eli reilu viikko aikaisemmin kuin Simoniemen viitasammakkokartoitus tehtiin. Toukokuun lämpötilat olivat tavanomaiset, eikä kovin lämpimiä päiviä tai öitä ollut. On mahdollista, että viitasammakoita on Simoniemen asemakaava-alueen länsipuolisen kluuvifladan ympäristössä enemmänkin kuin 18.–19.5. yön käynnillä havaittiin, koska soidin saattoi olla Perämerenkaaren alueella vasta aluillaan.

4 SUOSITUKSET KAAVOITUSTA VARTEN

Viitasammakko kuuluu EU:n luontodirektiivin IV a -liitteen lajeihin, joten sen esiintymät on huomioitava maankäytössä. Kuvaan 6 on rajattu viitasammakolle sopiva elinympäristö Simoniemen kaava-alueen länsipuolelle. Soveliainta lisääntymis- ja talvehtimisaluetta on kluuvifladan vesialan välitön lähiympäristö. Rajausta käsittää myös viitasammakolle sopivan puustoisemman, pohjois-eteläsuuntaisen sekä selvästi tulvavaikutteisen ja luh-
taisen maankohoamisrannikon korpjuotin.

Kuva 6. Viitasammakon havaintopisteen ympärille rajattu huomionarvoinen kohde, joka on lajille soveliaista elinympäristöä.

Viitasammakon soidinpaikka sekä sen ympärille rajattu, lajille soveltuva elinympäristö on määritetty kuuluvaksi **luontokohteitten arvottamisen luokkaan 1 eli lainsäädännöllä turvatuksi luontokohteeksi**. Luonnon-suojelulain 78 § mukaan EU:n luontodirektiivin liitteessä IV a mainitut eläinlajit ovat tiukkaa suojelua edellyttäviä lajeja. **Tiukasti suojeltujen lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ei saa hävittää eikä heikentää ilman poikkeamislupaa.**

Vaikka viitasammakon elinympäristöstä vain pienen osan arvioidaan sijaitsevan Simoniemen asemakaava-alue-rajauksen sisäpuolella, on kaava-alueen länsipuolinen kosteikko otettava huomioon alueen suunnittelussa ja rakentamisessa. Kluuvifladaa ei tule ruopata tai kuivattaa, eikä sinne tule kaivaa ojia. Myös kluuvifladan rantapuusto suositellaan jätettävän nykytilaan. Perämeren maankohoamisen myötä rannan luonto muuttuu jatkuvasti luontaisesti, ja luontaiseen muutokseen eliölajeilla on aikaa sopeutua. Kluuvifladan säilyttäminen nykytilassa turvaa myös alueella kasvavien, siellä aikaisempina vuosina havaittujen huomionarvoisten kasvilajien, kuten ruijannuokkuesikon (EU:n luontodir. II-liite, silmälläpidettävä NT) ja veripunakämmekän (vaarantunut VU) säilymisen Simoniemen rannikkoalueella (Laji.fi-tietokannan havainnot).

Tämän erillisselvityksen sekä Luontoselvitys Kangas Oy:n vuonna 2024 valmistuneen luontoselvityksen rajatut huomionarvoiset kohteet (kuviot ja kasvilajit) on esitetty liitteessä 1. Asemakaava-aluearajauksen eteläosa on vuoden 2024 luontoselvityksessä suositeltu jätettävän rakennustoimien ulkopuolelle, jotta Simoniemen

maankohoamisrannikon luonnon erityispiirteet ja monimuotoisuus säilyvät. Tämän lisäselvityksen myötä todetaan sama johtopäätös, että kaava-alueen eteläosaan voi toteuttaa pienimuotoista ulkoilureitistöä, hyödyntäen mieluiten nykyistä metsän läpi kulkevaa polkua.

Lapin ELY-keskuksen lausunnon perusteella liito-oravaa on havaittu Perämeren rannikolla molemmin puolin Simoniemeä viime vuosina. Simoniemen asemakaava-alueella on lajille sopivaa elinympäristöä. Soveliain alue on rajattu vuoden 2024 Luontoselvitys Kangas Oy:n luontoselvityksessä huomionarvoiseksi, monimuotoisuutta turvaavaksi kohteeksi tuoreena ja keskiravinteisena lehtoluontotyyppinä. Lehtolaikun säilyttäminen puustoineen sekä haavikon eteläpuolisen tuoreen kankaan rauhoittaminen rakentamiselta tarjoaa liito-oravalle sopivan, joskin melko pienialaisen elinympäristön, mikäli laji on Simoniemeen leviämässä tulevina vuosina.

KIRJALLISUUS JA LÄHDEVIITTEET

- Geologian tutkimuskeskus 2025: Maankamara: <https://gtkdata.gtk.fi/Maankamara/index.html>. Viitattu 1.9.2025.
- Hanski, I. K. 2016: Liito-orava. Biologia ja käyttäytyminen. Metsäkustannus.
- Hyvärinen, E., Juslen, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U-M. (toim.) 2019: Suomen lajien uhanalaisuus. Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö. Suomen ympäristökeskus. Garo Oy, Helsinki.
- Järvi, J., Lajitietokeskus, <https://laji.fi/taxon/MX.48243>. Viitattu 1.9.2025.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.) 2018: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja. Osa 2: Luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus. Suomen Ympäristö 5/2018. Verkkojulkaisu <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-11-4819-4>. Viitattu 1.9.2025.
- Maanmittauslaitos 2025: Paikkatietoaineisto: <https://kartta.paikkatietoikkuna.fi/>. Viitattu 1.9.2025.
- Metsäkeskus 2025: Erityisen tärkeät elinympäristöt. Verkkosivusto: <https://metsakeskus.maps.arcgis.com/apps/MapSeries/index.html?appid=a29ae4c4eb7240f0895d4ff93f04dflc>. Viitattu 1.9.2025.
- Metsälaki 1093/1996
10 § Monimuotoisuuden säilyttäminen ja erityisen tärkeät elinympäristöt
- Mäkelä, K. & Salo, P. 2023: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. 2. korjattu painos. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 43/2023.
- Nieminen, L. & Ahola, A. (toim.) 2017: Euroopan Unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. Suomen Ympäristö 1/2017. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79301/SY_1_2017.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Viitattu 1.9.2025.
- Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 2025: Lausunto Simoniemen asemakaavan valmisteluaineistoon.
- Lapin liitto 2016: Länsi-Lapin maakuntakaava. Selostus. Verkossa: [Länsi-Lapin maakuntakaava - Lapin liitto](#). Viitattu 1.9.2025.
- Luonnonsuojelulaki 9/2023
- Luontoselvitys Kangas Oy 2024: Simoniemen luontoselvitys asemakaavaa varten. <https://www.simo.fi/wp-content/uploads/2025/01/liite-8-simoniemiluontoselvityspaivi-tetty.pdf>. Viitattu 1.9.2025.
- ProAgria Etelä-Suomi 2016: Maisema. Opas arvokkaiden maisema-alueiden maankäytön suunnitteluun.
- Suomen lajitietokeskus 2025: Luonnontieteellisen keskusmuseon ylläpitämä verkkosivusto. www.laji.fi. Viitattu 10.9.2025.
- Vesilaki 587/2011
2 luku 11 § Eräiden vesiluontotyyppien suojelu

LIITE 1

Simoniemen asemakaava-alueella vuosina 2024 (Luontoselvitys Kangas Oy/Niina Sankari) ja 2025 (Niina Sankari) havaitut ja rajatut huomionarvoiset luontokohteet

